

۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

این‌که چرا گروه‌های مشابه حیوانات و گیاهان در یک ناحیه خاص زندگی می‌کنند، به عوامل مختلفی بستگی دارد که مهم‌ترین آن‌ها آب‌وهوا است. بین آب‌وهوا و گیاهان و جانوران یک ناحیه ارتباط زیادی وجود دارد تا آن‌جا که ما برحسب آب‌وهوای یک ناحیه می‌توانیم پیش‌بینی کنیم که چه نوع بیومی در آن‌جا وجود دارد یا انواع موجودات زنده غالب در آن محیط کدام‌اند.

۲- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. شهرهای صنعتی به دلیل وجود صنایع خاص رشد و توسعه یافته‌اند. البته در شکل‌گیری شهرهای صنعتی، عوامل مختلفی دخالت دارد و همه‌ی شهرهای صنعتی در مجاورت منابع طبیعی یا مواد اولیه به وجود نمی‌آیند امروزه تلاش دولت‌ها بر این است که کارخانه‌ها به خارج از محدوده‌ی شهرها انتقال یابند.

۳- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. همه‌ی کشورها مرز آبی ندارند اقیانوس‌ها و دریاهاى آزاد به هیچ دولت یا نیروی خاصی تعلق ندارند و همه‌ی دولت‌ها می‌توانند به‌طور مساوی در آن‌ها کشتیرانی می‌کنند عرض دریای سرزمینی ۵ تا ۲۲ کیلومتر از پایین‌ترین حدّ جزر درنظر گرفته می‌شود زمانی‌که یک رود مرز بین دو کشور است از خط‌منصف برای تعیین مرز استفاده می‌کنند خط‌منصف خطی است مرزی که از وسط رودخانه می‌گذرد و فاصله‌ی مرز از هر دو ساحل به یک اندازه است، ممکن است خط مرزی عمیق‌ترین نقاط بستر رود را به هم متصل کند که به آن تالوگ می‌گویند تالوگ در واقع بهترین خط مرزی است.

۴- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. امروزه جغرافی‌دانان در بسیاری از کشورها ترکیبی از ملاک‌ها را برای تشخیص شهر و روستا به‌کار می‌برند و به یک ملاک بسنده نمی‌کنند اما در سطح جهانی برای متمایز کردن شهر از روستا ملاک‌های جمعیتی اساس شناخت قرار می‌گیرد.

۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سواحل به دلیل داشتن سنگ‌های متنوع و اشکال ناهمواری متعدد، محیط‌های مناسبی برای انجام برخی تحقیقات زمین‌شناسی یک منطقه‌اند. در برخی نواحی ساحلی از انرژی امواج قوی و نیروی جزر و مد می‌توان برای تولید برق استفاده کرد. در برخی از نواحی ساحلی علاوه بر نفت و گاز، منابع معدنی باارزش دیگری نیز بافت می‌شود مانند ذخایر قلع در سواحل مالزی.

۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

زمان دقیق ورود اولین انسان به نواحی حاشیه‌ای قطب معلوم نیست. اما اولین اکتشافات در زمینه اسرار قطب‌ها و نقاط مرکزی آن‌ها از اوایل قرن بیستم آغاز شد. آن‌ها ابتدا با سورت‌هایی که سگ‌ها آن‌ها را می‌کشیدند، سپس با کشتی به آن مناطق رفتند. امروزه نیز به وسیله هواپیما بر فراز آن پرواز می‌کنند.

۷- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. در نواحی گرم و مرطوب به دلیل شرایط آب و هوایی مناسب انواع بی‌شماری از گونه‌های گیاهی و جانوری زندگی می‌کنند این تنوع در جنگل‌های استوایی بیش‌تر از جنگل‌های مداری است یکی از ویژگی‌های بسیار مهم جنگل‌های استوایی وجود تعداد بسیار زیاد گونه‌های درختی در آن‌هاست. در جنگل‌های استوایی زندگی جانوری نیز بسیار غنی است به طوری که در مساحتی معادل ۱۶ کیلومتر مربع از جنگل، در یکی از مناطق جنگل‌های استوایی حدود ۲۰۰۰ گونه حشره وجود دارد در حالی که در کل کشور فرانسه فقط چند صد گونه حشره دیده می‌شود. علاوه بر حشرات، پرندگان، پستانداران زیادی در این جنگل‌ها زندگی می‌کنند.

۸- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رشته‌کوه هیمالیا از کوه‌های جوان مربوط به دوره‌ی تشریاری است ویژگی ظاهری آن، مرتفع، دندان‌دار، پرشیب، نوک‌تیز با دره‌های عمیق است. کوه‌های پیر که عمدتاً مربوط به پالئوزوئیک هستند کم‌ارتفاع و گنبدی‌شکل، کم‌شیب با دره‌های باز و کم‌عمق مانند آپالاش، عسیر و اورال.

۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ذرات ریزتر توسط باد به مسافت‌های دورتری حمل می‌شوند. ریزترین مواد حمل شده توسط بادها به صورت لایه‌هایی روی هم انباشته می‌شوند که به مجموع آن کس می‌گویند.

منشأ آن‌ها گرد و خاک بیابان‌ها و رسوبات خشک‌شده‌ی کف رودها و دریاچه‌هایی است که پس از محو یخچال‌های طبیعی خشک شده‌اند.

۱۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تپه‌های ماسه‌ای ساحلی، باتلاق‌ها و مرداب‌های ساحلی از جمله اشکال ناهمواری ناشی از رسوب‌گذاری مواد (تراکمی) هستند، حتی رشد مرجان‌ها نیز یک فرآیند فرسایشی تراکمی است. در نتیجه فرسایش سواحل، اشکال مختلفی از ناهمواری‌هایی چون دریا بار، ستون‌های سنگی دریایی، غارها و حفره‌ها به‌وجود می‌آیند و به آن‌ها اشکال ناهمواری ناشی از حفر مواد (کاوشی) می‌گویند.

۱۱- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کشت نوبتی در بین بومیان ساکن اراضی پست نواحی استوایی در قاره‌های آمریکا، آفریقا و جنوب شرقی آسیا رواج دارد. کشاورزان با قطع کردن درختان و سوزاندن پوشش گیاهی محل زمین‌ها را به اصطلاح پاک می‌کنند تا برای کشاورزی آماده شوند. محصولات کشت نوبتی شامل ذرت، موز و حبوبات و ... است، این نوع کشاورزی قبل از مرحله برداشت به‌کار و هزینه زیادی نیاز ندارد. در این شیوه از هیچ نوع کود حیوانی یا شیمیایی استفاده نمی‌شود.

۱۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اقلیم حاره‌ای نواحی‌ای را در بر می‌گیرد که دمای آن در هیچ ماهی از سال کم‌تر از ۱۸°C نیست و بارش سالانه بیش از تبخیر سالانه است (یعنی آب‌وهوای مرطوب استوایی) بارش و دما، جهت رشد جنگل‌های حاره‌ای مناسب است. در منطقه معتدل بارش و دما برای رشد جنگل‌های خزان‌دار کافی است در منطقه سرد بارش و دما برای رشد مخروطیان کافی است.

۱۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. رودها، جویبارها و سیلاب‌ها، سنگ‌های تخریب شده در نواحی کوهستانی را با خود حمل می‌کنند. به دلیل شیب زیاد کوهستان، سرعت آب‌های جاری زیاد می‌شود و آن‌ها می‌توانند حجم زیادی از مواد تخریب شده را با خود جابه‌جا کنند مواد تخریب شده در نواحی کوهستانی توسط عواملی چون نیروی جاذبه، آب‌های جاری و یخچال‌ها حمل می‌شوند نقش آب‌های جاری در نواحی معتدله بیش‌تر از سایر نواحی جهان است.

۱۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. به نظر برخی از صاحب‌نظران، اصلاحات ارضی بر سازمان اقتصادی-اجتماعی روستاها تأثیر می‌گذارد و با این کار می‌توان با مشکلات ناشی از محرومیت روستایی مقابله کرد. یکی از عوامل مهم کمی درآمد دهقانان، نداشتن زمین و نابرابری در مالکیت زمین است. بعد از جنگ جهانی دوم در سال‌های ۱۹۷۰-۱۹۵۰ برنامه اصلاحات ارضی برای از بین بردن بزرگ مالکی و به نفع دهقانان در بسیاری از کشورها انجام گرفت.

۱۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گاهی در برخی نواحی استخراج نوعی از منابع معدنی یا تولید یک کالا تخصصی می‌شود. علل عمده چنین پدیده‌ای نزدیکی به معادن، دسترسی به سرمایه، نیروی کار، بازار مصرف و امکان حمل‌ونقل آسان است. ناحیه نفت‌خیز اطراف خلیج فارس، ناحیه بوت در ایالت مونتاناى آمریکا که به تولید و استخراج مس مشهور است و ناحیه آسیای جنوب شرقی که به تولید وسایل صوتی و تصویری و ابزارهای برقی اختصاص یافته است.

۱۶- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. زمان دقیق ورود اولین انسان به نواحی حاشیه‌ی قطب‌ها معلوم نیست. اما اولین اکتشافات در زمینه‌ی اسرار قطب‌ها و نقاط مرکزی آن‌ها از اوایل قرن بیستم آغاز شد. آن‌ها ابتدا با سورت‌هایی که سگ‌ها آن‌ها را می‌کشیدند، سپس با کشتی به آن مناطق رفتند. امروزه نیز به وسیله‌ی هواپیما بر فراز آن پرواز می‌کنند.

۱۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. شبه جزیره باریکی که از جنوبگان جدا شده و به سمت آمریکای جنوبی کشیده شده است، پالمیر نام دارد. در این منطقه خلیج‌هایی وجود دارد که به نام کاشفان آن‌ها راس و ودل نام‌گذاری شده‌اند. اینویک شهری زیبا در منطقه‌ای به نام آکلایک در کاناداست. بندر معروف آرخانگلسک تنها بندر قابل کشتی‌رانی در شمال روسیه است.

۱۸- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. لیتوسفر که لایه‌های درونی زمین را در میان گرفته است یک‌پارچه نیست و به صورت قطعه قطعه است هر یک از این قطعات را یک صفحه (Plate) می‌نامند. سطح کره‌ی زمین از تعدادی صفحه تشکیل شده است که برخی از آن‌ها مثل صفحه‌ی اقیانوس آرام بسیار وسیع و برخی دیگر مثل صفحه‌ی عربستان کوچک‌اند صفحات کره‌ی زمین همانند موازیک‌های کف یک اتاق یا قطعات یک توپ فوتبال با وجود مجزا بودن، طوری در کنار هم جفت شده‌اند که تمامی سطح زمین را در خشکی‌ها و بستر اقیانوس‌ها پوشانیده‌اند.

۱۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عامل وجود جمعیت زیاد در شهر تهران و شهرک و روستاهایی که روی دشت تهران شکل گرفته‌اند، کوه البرز است خاک‌های حاصل‌خیز آبرفتی دشت‌های تهران و کرج موجب ادامه‌ی حیات شهری و رونق کشاورزی می‌شود. در مجموع، رونق فعالیت‌های اقتصادی در نواحی جلگه‌ای و دشت‌ها مرهون نواحی کوهستانی مجاور است در حالی‌که کوهستان به علت شیب زیاد، از آب و خاک بهره‌ی چندانی نمی‌برد.

۲۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. معمولاً وسعت سرزمین را عامل مهمی در قدرت ملی به حساب می‌آورند حکومتی که سرزمین وسیع‌تری را در اختیار دارد قدرتمندتر است زیرا آب و هوای متنوع، پوشش گیاهی بیشتر و منابع زیرزمینی فراوان‌تری دارد. همچنین در کشورهای وسیع جمعیت زیادتری می‌توانند سکونت داشته باشند و امکان استفاده از منابع طبیعی بیشترتری فراهم می‌شود و زمینه‌ی بهتری برای مقاومت در مقابل حملات دشمن وجود دارد بد نیست بدانیم که اداره امور داخلی کشورهای وسیع کاری دشوار و مستلزم وجود انواع شبکه‌های ارتباطی منظم و مدیریت پیشرفته است.

۲۱- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. مهم‌ترین علل نقش آفرینی ایران در منطقه‌ی خلیج فارس عبارتست از:

- برخورداری از کهن‌ترین تاریخ و تمدن و فرهنگ جهانی

- مالکیت بر بخش بزرگی از منابع انرژی منطقه

- وجود بیش از ۵۰ درصد از جمعیت منطقه در ایران به عنوان مهم‌ترین قطب جمعیتی

- دارا بودن بیش‌ترین میزان طول سواحل در خلیج فارس

۲۲- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. در برخی نواحی بیابانی که آب قبلاً شیارهایی را به‌وجود آورده است، باد فرورفتگی‌های U شکل را ایجاد می‌کند این فرورفتگی‌ها با برجستگی‌های واقع در بین آن‌ها از هم جدا شده‌اند به این برجستگی‌ها باردانگ می‌گویند. باردانگ‌ها اغلب در رسوبات نرم دریاچه‌های گذشته به‌وجود می‌آیند.

۲۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. منحنی میزان، خطی است که نقاطی را که دارای ارتفاع یکسان‌اند، به یک‌دیگر وصل می‌کند. ارتفاع خطوط در نقاط مختلف یکسان است به همین دلیل، آن‌ها را منحنی میزان یا خطوط هم‌ارتفاع می‌نامند.

۲۴- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مهم‌ترین عامل توسعه‌ی حومه‌نشینی، بهبود وسایل حمل و نقل است با احداث بزرگراه‌ها، افزایش تعداد اتومبیل‌های شخصی و وسایل حمل و نقل عمومی و نیز توسعه‌ی عوامل ارتباطی نظیر تلفن امکان اقامت مردم در پیرامون شهرها فراهم شده است آلودگی محیط داخل شهرها نیز مردم را به حومه‌نشینی تشویق می‌کند.

۲۵- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. عمده‌ترین نقش‌های شهری شامل نقش‌های اداری سیاسی، بندری، ارتباطی، صنعتی، معدنی، مذهبی، هنری و توریستی و بازرگانی می‌باشد. شهرهای اداری سیاسی اغلب پایتخت، مراکز استان‌ها یا ایالت‌ها و مادر شهرهای ناحیه‌ای هستند و نقش مهم آن‌ها اداره و کنترل سیاسی و اداری کشور یا ناحیه است.

۲۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. وزش بادهای دائمی و نسبتاً شدید در نواحی گرم و خشک پدیده‌ای رایج است لذا از بین بردن پوشش گیاهی در این نواحی باعث بادبردگی ذرات ریزتر خاک‌ها می‌شود و در نتیجه گودال‌های کوچک و بزرگ متعددی در سطح زمین برجای می‌ماند اهمیت این مشکل زمانی بیش‌تر می‌شود که بدانیم خاک‌های بیابانی یکی از فقیرترین خاک‌ها از نظر مواد آلی‌اند و فقط مقدار زیادی مواد معدنی مثل سدیم، کلسیم و پتاسیم دارند.

۲۷- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. موقعیت شهر به ویژه عامل راه‌های ارتباطی و حمل و نقل به شدت بر توسعه آن اثر می‌گذارد. به همین جهت آبراهه‌ها از دیرباز در حمل و نقل اهمیت زیادی داشته‌اند و اغلب سکونت‌گاه‌های شهری در کنار آبراهه‌ها به وجود آمده‌اند وجود منابع معدنی در پیرامون شهر می‌تواند سکنه زیادی را به خود جذب کند و موجب گسترش شهر شود.

۲۸- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. منحنی‌های بسته هرکدام بیانگر یک ارتفاع است. ارتفاع این خطوط در نقاط مختلف یکسان است به همین دلیل آن‌ها را منحنی میزان یا خطوط هم‌ارتفاع می‌نامند، بنابراین منحنی میزان، خطی است که نقاطی را که دارای ارتفاع یکسان‌اند به یک‌دیگر وصل می‌کند. در این شکل، فواصل خطوط هم‌تراز از هم‌دیگر ۲۰۰ متر است، دو نقطه A روی ارتفاع ۹۰۰ متری و B روی ارتفاع ۵۰۰ متر واقع شده، در نتیجه ۴۰۰ متر اختلاف ارتفاع دارند و چون در شرق نقشه خطوط میزان به هم‌دیگر نزدیک هستند، در نتیجه شیب در شرق بیش‌تر است.

۲۹- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. بر اساس چگونگی تابش اشعه‌ی خورشید، سه ناحیه‌ی کلی آب و هوایی از نظر دما پدید می‌آید.

- آب و هوای گرم با دمای میانگین سالانه بیش از ۲۰ درجه‌ی سانتی‌گراد
- آب و هوای معتدل با دمای میانگین سالانه ۲۰ - ۸ درجه‌ی سانتی‌گراد
- آب و هوای سرد با دمای میانگین سالانه کم‌تر از ۸ درجه سانتی‌گراد

۳۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

تعیین مرزهای دقیق نواحی کار دشواری است، البته مرز نواحی طبیعی (مثلاً خاک‌های چرنوزیوم یا زیست‌بوم جنگل‌های استوایی) را آسان‌تر از نواحی فرهنگی و انسانی می‌توان تعیین کرد. مرزهایی که بر روی نقشه‌ها ترسیم می‌شوند، قراردادی‌اند و در واقع در روی زمین وجود ندارند.

۳۱- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. پس از انقلاب صنعتی، تعداد شهرها و جمعیت شهری ابتدا در اروپا و پس از جنگ جهانی دوم در سایر نواحی جهان افزایش یافت. رشد جمعیت شهری یا سطح شهرنشینی در همه جای جهان یکنواخت نیست. در کشورهای توسعه یافته‌ی امریکای شمالی، شمال غرب اروپا و اقیانوسیه، بیش از ۷۵ درصد مردم در شهرها زندگی می‌کنند در حالی که در کل کشورهای در حال توسعه ۴۱ درصد مردم ساکن شهرها هستند.

۳۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در گذشته اغلب صنایع در نزدیکی منابع و مواد اولیه احداث می‌شدند. امروزه با پیشرفت وسایل حمل و نقل، نزدیک بودن کارخانه‌ها به مواد اولیه چندان الزامی نیست. البته هنوز برخی از صنایع مانند ذوب فلزات و صنایع غذایی به دلیل سنگین وزن بودن مواد اولیه یا زود فاسد شدنی آن‌ها در نزدیکی معادن یا مزارع شکل می‌گیرند.

۳۳- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. به طور کلی سکونتگاه‌های روستایی دو شکل اصلی متمرکز و پراکنده را دارند باید توجه کرد که این دو گروه روستا خود به اشکال دیگری تقسیم می‌شوند برای مثال روستاهای متمرکز خود اشکال گوناگونی از جمله خطی، پلکانی، میدانه‌ای دارد در روستاهای خطی، خانه‌ها به صورت ردیفی در طول یک محور (جاده، رود و...) استقرار یافته‌اند. روستاهای میدانه‌ای، سکونتگاهی است که مرکز آن را میدانه‌ای یا مکانی عمومی مثل مسجد، کلیسا، مدرسه یا مرتع اشتراکی تشکیل می‌دهد.

۳۴- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. آب‌های روان علاوه بر حمل مواد تخریب شده سنگ‌هایی مثل آهک، گچ و نمک را در خود حل می‌کنند و به شکل محلول حمل می‌نمایند. انحلال سنگ‌ها و حمل مواد به شکل محلول مخصوص آب‌هاست در واقع آب‌های زلال و صافی که در چشمه‌ها و رودها دیده می‌شود مقادیر قابل توجهی از مواد را به شکل محلول در خود دارند. بنابراین آب‌ها می‌توانند از طریق نفوذ در سنگ‌های قابل انحلال، مثل آهک که به صورت گسترده در رشته کوه‌های هیمالیا، آلپ و زاگرس یافت می‌شوند، توده‌های عظیمی از سنگ‌ها را با خود حمل می‌کنند این نوع فرسایش انحلالی موجب به وجود آمدن اشکال خاص نظیر غارها و چشمه‌ها در کوهستان‌های آهکی می‌شود که در اصطلاح به آن اشکال کارستی گفته می‌شود.

۳۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

ادیان مبتنی بر پرستش غیرخدای یگانه مانند هندوئیسم، بودائیسم، آئیمیس (مذاهب قبیله‌ای)، با توجه به نقشه کتاب، نقشه پراکندگی ادیان عمده جهان متوجه می‌شویم که بیش‌ترین تعداد پیروان آئیمیس در قاره آفریقا پراکنده شده‌اند.

۳۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بازرگانان آمریکای شمالی و اروپا در قرن هیجدهم و نوزدهم مزارعی را در نواحی استوایی به وجود آوردند که به کشت و تولید تخصصی یک محصول استوایی اختصاص داشت در حال حاضر نیز برای کشت تخصصی منطقه وسیعی از جنگل‌ها را پاک می‌کنند و یک محصول را در آن می‌کارند این محصول صرفاً جنبه تجاری دارد و برای بازار فروش تولید می‌شود و نه مصرف محلی. این نوع سیستم کشاورزی به کارگران زیاد نیاز دارد کشت و صدور این محصولات برای اربابان سود زیاد و برای بومیان فقر به همراه دارد امروزه شرکت‌های چند ملیتی مدیریت تولید و کشت این مزارع را به عهده دارند.

۳۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در حدود ۸۰۰۰ سال پیش از میلاد مسیح، جمعیت جهان شامل گروه‌های کوچک انسانی بود که به شکار و گردآوری خوراک می‌پرداختند این گروه‌ها بیشتر در نواحی جنب حاره‌ای زندگی می‌کردند و تنها می‌توانستند نیازهای خود را برآورده سازند در پی انقلاب نوسنگی. گردآورندگان خوراک و شکارچیان کوچنده به کشاورزان یک‌جانشین تبدیل شدند و اولین سکونت‌گاه‌های روستایی را پدید آوردند.

۳۸- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. در کشور ما میزان بارش از مکانی به مکانی دیگر، تفاوت‌های چشمگیری دارد. علاوه بر آن توزیع فصلی بارندگی نیز در کشور ما یکنواخت نیست. همچنین مقدار بارش روزانه نیز که شدت بارندگی را نشان می‌دهد از مکانی به مکان دیگر متفاوت است. مقدار بارش روزانه با شدت بارندگی از نظر مسائل مربوط به فرسایش خاک و کشاورزی اهمیت دارد در کشور ما بالاترین بارش روزانه در سواحل جنوب و شمال اتفاق می‌افتد. برای مثال در بندر لنگه در یک روز معین ۲۰۰ میلی‌متر باران باریده است.

آزمایشی سنجش

کل جغرافیا سوم

طراح و گردآورنده : مهرداد امجدیان

آوبین فراسوی راهی نوین

۳۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

بادهایی که بر سطح اقیانوس‌ها و دریاها می‌وزند، امواج را به‌وجود می‌آورند. نیروی امواج مخصوصاً در زمانی که دریا طوفانی باشد، بسیار زیاد است. مرجان‌ها یک فرآیند فرسایشی تراکمی محسوب می‌شوند. دریابار از اشکال ناهمواری ناشی از حفر مواد (کاشوشی) است.

۴۰- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. کوه‌های آلپ، هیمالیا و اطلس، کوه‌های جوان مربوط به دوره‌ی ترشیزاری که مرتفع، دندانه‌دار، پر شیب، نوک تیز با دره‌های عمیق هستند. کوه‌های پیر که عمدتاً مربوط به دوران پالئوزوئیک بوده و کم ارتفاع، گنبدی شکل، کم شیب، با دره‌های باز و کم عمق می‌باشند مانند آپالاش، عسیر و اورال

۴۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

به دلیل شیب زیاد کوهستان، سرعت آب‌های جاری زیاد می‌شود و آن‌ها می‌توانند حجم زیادی از مواد تخریب شده را با خود جابه‌جا کنند. اگرچه آب‌های روان تقریباً در تمامی نواحی کوهستانی جهان، حمل‌کننده مواد تخریب شده‌اند ولی در کوهستان‌های ناحیه قطبی نقش آن‌ها بسیار جزئی است. با مقایسه با نواحی قطبی، نقش آب‌های جاری در حمل مواد تخریبی در کوهستان‌های ناحیه معتدل پیش‌تر از سایر نواحی است.

۴۲- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بخش مرکزی شهرهای بزرگ کانون اصلی معاملات اقتصادی، بانک‌ها، شرکت‌های بیمه، بنگاه‌های حمل و نقل، بناهای تاریخی، کلیساها یا مساجد قدیمی، سینماها و تئاتر، شرکت‌های چاپ و نشر، کتاب و روزنامه، ادارات دولتی و ساختمان‌های تجاری عظیم است. در بخش مرکزی شهرها ترافیک سنگین و تراکم جمعیت در ساعات معینی از روز به بیش‌ترین حد می‌رسد. در مقابل این بخش شهر شب‌ها خالی از جمعیت است بخش مرکزی معمولاً دارای واحدهای مسکونی کم و قدیمی یا خالی از واحدهای مسکونی است.

۴۳- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. سرزمین چهره‌ی طبیعی یا فیزیکی یک کشور است و ملت شامل افرادی است که در درون یک کشور دارای پیوندهای مادی و معنوی هستند. دولت بدنه‌ی تشکیلاتی و اجرایی حکومت را گویند یکی از ویژگی‌های حکومت، حاکمیت است. حاکمیت یعنی داشتن استقلال ، و بر کنار بودن از نظارت و دخالت دولت‌های خارجی.

۴۴- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. تعیین مرزهای دقیق نواحی کار دشواری است البته مرز نواحی طبیعی (مثلاً خاک‌های چونوزیوم یا زیست بوم جنگل‌های استوایی) را آسان‌تر از نواحی فرهنگی و انسانی می‌توان تعیین کرد مرزهایی که بر روی نقشه‌ها ترسیم می‌شود، قراردادی‌اند در واقع روی زمین وجود ندارند مرزهای نواحی قابل تغییرند در اثر پدیده‌ی پخش یا انتشار ممکن است ناحیه‌ی جدیدی در دل ناحیه‌ی قبلی شکل گیرد که از نظر نژاد، زبان، دین و غیره با ناحیه‌ی قبلی تفاوت داشته باشد.

۴۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در کشورهای در حال توسعه، روند شهرنشینی بسیار سریع بوده و طی چند دهه اخیر رشد چشم‌گیری داشته است. در این کشورها، علت اصلی رشد سریع شهرنشینی علاوه بر رشد طبیعی جمعیت شهری، عامل مهاجرت زیاد از روستاها به شهرها بوده است. به عکس در کشورهای توسعه‌یافته در یکی دو دهه اخیر، حرکت جمعیت از شهرهای بزرگ به مکان‌های کوچک‌تر یا روستاها و مزارع آغاز شده است به این پدیده شهرگزیزی می‌گویند.

۴۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بودزول خاک نواحی قطبی که از نظر هوموس و ترکیبات کربنی فقیر است. چرنوزیوم، خاک نواحی معتدل که به علت بارش نسبتاً کافی، گیاهان زیادی رشد می‌کنند خاک نواحی معتدله حاصل‌خیز است. به همین دلیل، انواع محصولات کشاورزی در این نواحی کشت می‌شود از بهترین انواع این خاک می‌توان از چرنوزیوم نام برد که هوموس فراوان دارد. لاتریت خاک نواحی مرطوب استوایی است که از نظر هوموس و کانی فقیر است. سیروزوم خاک ناحیه ی بیابانی است.

آزمایشی سنجش

کل جغرافیا سوم

۴۷- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. در نواحی جنب قطبی پوشش گیاهی عمدتاً از نوع جنگل‌های مخروطی است در این نواحی پوشش گیاهی علف کم‌تر دیده می‌شود به علت یخبندان شدید و کند شدن عمل تجزیه، خاک این مناطق از نظر هوموس و ترکیبات کربنی فقیر است معروف‌ترین خاک این ناحیه بودزول است از بهترین خاک ناحیه‌ی معتدل می‌توان از چرنوزیوم نام برد که هوموس فراوان دارد، در نواحی مرطوب استوایی پوشش گیاهی انبوه و متنوع است، اما در اثر بارش فراوان باران کانی‌ها و هوموس خاک شسته می‌شود و خاک فقیر می‌گردد خاک این ناحیه لاتریت نام دارد و به رنگ زرد یا قرمز است خاک‌های نواحی بیابانی هر چند کانی فراوان دارند اما از نظر مواد آلی فقیرند (مانند سیروزوم)

۴۸- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) در سال ۱۳۴۰ تأسیس شد. پنج کشور عربستان، ایران، عراق، کویت و ونزوئلا که در آن زمان ۸۰ درصد نفت جهان را تولید می‌کردند، بنیان‌گذاران این سازمان بودند. سازمان اوپک با هدف جلوگیری از کاهش قیمت نفت در بازارهای جهانی به وجود آمد سپس هشت کشور دیگر صادرکننده نفت به آن پیوستند.

۴۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در جنگل‌های استوایی زندگی جانوری نیز بسیار غنی است. زندگی جانوری در لایه‌های بالاتر جنگل‌های استوایی متنوع‌تر است. یکی از ویژگی‌های بسیار مهم جنگل‌های استوایی وجود تعداد بسیار زیاد گونه‌های درختی در آن‌هاست. گفته می‌شود در هر کیلومتر مربع از جنگل‌های استوایی حدود ۱۰۰۰ گونه درخت وجود دارد انسان بخش‌هایی از جنگل‌های استوایی را به زیر کشت آورده با این کار، در گونه‌ها و ترکیب گیاهان تغییراتی ایجاد کرده است. پیچک‌ها از گیاهان معروف جنگل‌های استوایی به شمار می‌آیند.

۵۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. زبان هند و اروپایی، بزرگ‌ترین و گسترده‌ترین گروه‌های زبانی دنیاست. زبان هند و اروپایی خود به شاخه‌های مختلف تقسیم می‌شود یکی از زیرشاخه‌های زبان هند و اروپایی، هند و ایرانی است که خود به دو شعبه‌ی ایرانی و هندی تقسیم می‌شود. زبان ایرانی نیز دارای چهار شاخه به نام‌های فارسی، کردی، اوستایی و پشتو است.

۵۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

در شکل کتاب، محل جنگل‌های استوایی با نام جنگل‌های بارانی یا سیلوا مشخص شده است. نواحی مهمی که این جنگل‌ها در آن‌جا قرار گرفته‌اند شامل سرزمین‌های پست آمازون در آمریکای جنوبی، سرزمین پست کنگو در آفریقا و یک ناحیه ساحلی است که از نیجریه به طرف غرب آفریقا تا کشور گینه امتداد دارد. حاشیه شمالی و جنوبی جنگل‌های استوایی به تدریج به جنگل‌های مداری تبدیل می‌شود.

۵۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در کشور ایران فکر ایجاد شهرهای جدید در دو دهه اخیر مورد توجه قرار گرفت و وزارت مسکن و شهرسازی در اطراف تهران، مشهد، اصفهان، تبریز، شیراز و اراک شهرهای جدید ایجاد کرد شهر مجلسی در اصفهان، صدرا در شیراز و گلپهار در مشهد نمونه‌هایی از جمله این شهرهای جدید که به منظور جلوگیری از جذب مهاجران به شهرهای بزرگ و کاهش جمعیت مادر شهرها در پیرامون آن‌ها ایجاد شده‌اند.

۵۳- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. کشورهای جمع و جور که شکل آن‌ها شبیه مربع و یا دایره است مانند لهستان بهترین شکل سرزمین را دارند. کشورهای طویل که طول آن‌ها حداقل شش برابر عرض متوسط آن‌هاست مانند شیلی در این کشورها و هم‌چنین کشورهای چندتکه، نظارت حکومت بر همه‌ی قسمت‌های کشور و هم‌چنین ایجاد خطوط ارتباطی با مشکلاتی مواجه می‌شود.

۵۴- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

انسان از دیرباز با دریا ارتباطی تنگاتنگ داشته و دریا همواره یکی از منابع درآمد او به حساب می‌آمده است. شمار زیادی از ساکنان نواحی ساحلی به فعالیت‌هایی مانند ماهی‌گیری صنعتی، ساخت و تعمیر کشتی‌ها، بافت تورهای ماهی‌گیری، خدمات گمرکی و کار در پایانه‌ها و بندرها و فعالیت‌های توریستی مشغول‌اند. در بین بهره‌برداری‌های مذکور، استفاده ارتباطی از سواحل اهمیت خاصی دارد.

آزمایشی سنجش

کل جغرافیا سوم

طراح و گردآورنده : مهرداد امجدیان

آوبین فراسوی راهی نوین

۵۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. شهرها بر آب‌وهوای پیرامون خود اثر می‌گذارند (میکروکلیم)، ساختمان‌های شهر موجب اغتشاش و تغییر مسیر بادها می‌شود. هرچند در شهرها میزان دریافت انرژی خورشید به دلیل آلودگی هوا چندبار کم‌تر از نواحی پیرامونی است. با وجود این، هوای شهرها به‌خصوص در نواحی مرکزی گرم‌تر است. اغلب بر فراز شهرها یک جزیرهٔ حرارتی شکل می‌گیرد که ناشی از فعالیت‌های صنعتی، گرمای ناشی از مصرف سوخت‌ها در وسایل نقلیه و وجود ذرات آلاینده در هوا است.

۵۶- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. بسیاری از سطوح بیابانی از سنگ، قلوه سنگ و ریگ‌هایی که باد قادر به حمل آن‌ها نیست، پوشیده شده‌اند به این سطوح سنگ فرش بیابانی یا رگ می‌گویند. برخان تپه‌های هلالی شکل‌اند و دو زایده‌ی طولیل در جهت باد دارند. تپه‌های ماسه‌ای طولی یا سیف در جایی تشکیل می‌شوند که بادهای غالب از دو جهت عمود بر هم بوزند در برخی نواحی بیابانی که آب قبلاً شیارهایی را به وجود آورده است. باد فرورفتگی‌هایی U شکل را ایجاد می‌کند. این فرورفتگی‌ها با برجستگی‌های واقع در بین آن‌ها از هم جدا شده‌اند به این برجستگی‌ها یاردانگ می‌گویند.

۵۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سواحل به صورت نواری در اطراف قاره‌های جهان قرار گرفته‌اند پهنای سواحل در نواحی مختلف یکسان نیست در مناطقی چون شرق قاره‌ی آمریکا عرض سواحل بیش‌تر و در غرب این قاره عرض سواحل کم است.

۵۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ویژگی‌هایی چون سرمای شدید، بارش کم و وزش بادهای سرد دائمی آب و هوای نواحی قطبی را از سایر نواحی جهان جدا می‌سازد. مهم‌ترین ویژگی آب و هوای قطبی، وجود سرمای شدید در تمام طول سال است. علت این پدیده آن است که نواحی قطبی انرژی کم‌تری را از خورشید دریافت می‌کند در نواحی قطبی سرمای شدید باعث فشار زیاد هوا و کاهش میزان بخار آب موجود در جو (اتمسفیر) می‌شود.

۵۹- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. کوه‌های جوان که در دوره‌ی ترشیاری به‌وجود آمده‌اند مرتفع، دندانه‌دار، پرشیب، نوک تیز با دره‌های عمق هستند مانند راک، آند، اطلس، آلب و هیمالیا کوه‌های پیر که عمدتاً مربوط به دوران پالئوزوئیک هستند کم ارتفاع و گنبدی شکل، کم شیب، با دره‌های باز و کم عمق می‌باشند مانند آپالاش، عسیر و اورال.

۶۰- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هر کشور شامل موقع ریاضی (طول و عرض جغرافیایی) و موقع نسبی (محل قرارگیری آن کشور نسبت به سایر کشورها، دریاها، منابع اقتصادی، کانال‌ها و ...) است مثلاً کشورهای کانادا و روسیه با وجود وسعت زیاد، به دلیل موقع ریاضی یعنی قرار گرفتن در عرض‌های جغرافیایی بالا، توان کمی برای کشاورزی دارند.

۶۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هوای نواحی قطبی سنگین و پرفشار است. هوای پرفشار با حرکت به سمت عرض‌های پایین جغرافیایی موجب وزش بادهای سرد و خشک می‌شود که این بادها به بادهای قطبی موسومند قطب جنوب از قطب شمال سردتر است علت آن وجود اقیانوس‌ها و دریاها در شمالگان است.

۶۲- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. در نتیجه‌ی فرسایش سواحل، اشکال مختلفی از ناهمواری‌ها چون دریاپار، ستون سنگی دریایی، غارها و حفره‌ها (طاق دریایی) به وجود می‌آیند که به آن‌ها اشکال ناهمواری ناشی از حفر مواد (کاوشی) می‌گویند. تپه‌های ماسه‌ای ساحلی، باتلاق‌ها و مرداب‌های ساحلی از جمله اشکال ناهمواری ناشی از رسوب‌گذاری مواد (تراکمی) هستند.

۶۳- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. برای کشت تخصصی، منطقه‌ی وسیعی از جنگل‌ها را پاک می‌کنند و یک محصول را در آن می‌کارند. این محصول صرفاً جنبه‌ی تجاری دارد و برای بازار فروش تولید می‌شود. در باغداری تجاری، باغداران در زمینه‌ی کشت متمرکز انواع میوه، سبزی و انگور تخصص دارند و تولید محصول صرفاً برای فروش در بازار صورت می‌گیرد.

۶۴- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

اصلاحات ارضی یعنی توزیع مجدد زمین یا حق استفاده و بهره‌برداری از زمین به نفع دهقانان کوچک و کارگزاران زراعی. شکل و نحوه تقسیم زمین در کشورهای مختلف متفاوت بوده است، در برخی از کشورها نظیر ایران، اصلاحات ارضی موفقیت‌آمیز نبوده است. در کشور ما از سال ۱۳۴۱ اصلاحات ارضی در چند مرحله انجام گرفت ولی به سبب عدم حمایت دولت از کشاورزان تقسیم نادرست زمین و توجه به بخش صنعت مونتاژ به خارج وابسته، این اقدام نه‌تنها موجب بهبود وضع روستائیان نشد بلکه به ضعف و انهدام کشاورزی در ایران نیز انجامید.

آزمایشی سنجش

کل جغرافیا سوم

۶۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سواحل به‌صورت نواری در اطراف قاره‌های جهان قرار گرفته‌اند. پهنای سواحل در نواحی مختلف یکسان نیست. در مناطقی چون شرق قاره‌ی آمریکا عرض سواحل بیش‌تر و در غرب این قاره عرض سواحل کم است شکل ۱ صفحه‌ی ۲۷ نقشه‌ی پراکندگی انواع سواحل در جهان را نشان می‌دهد که غرب قاره‌ی آمریکا عرض ساحل پهنای کمتری نسبت به شرق آمریکای جنوبی، غرب استرالیا و شمال غرب آفریقا دارد.

۶۶- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در نتیجه فرسایش سواحل، اشکال مختلفی از ناهمواری‌ها چون دریاپار، ستون‌های سنگی دریایی، غارها و حفره‌ها به وجود می‌آیند که به آن‌ها اشکال ناهمواری ناشی از حفر مواد (کاوشی) می‌گویند. تپه‌های ماسه‌ای، باتلاق‌ها و مرداب‌های ساحلی از جمله اشکال ناهمواری ناشی از رسوب‌گذاری مواد (تراکمی) هستند حتی رشد مرجان‌ها نیز یک فرآیند فرسایشی تراکمی است.

۶۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مگالاپلیس‌ها معمولاً شکل خطی یا کریدوری دارند و ممکن است در طول سواحل یا حوضه‌های انواع منابع معدنی شکل بگیرند در مگالاپلیس‌ها جمعیت بسیار انبوه است و تراکم بانک‌ها، شرکت‌ها، سازمان‌ها، ساختمان‌های تجاری بلندمرتبه و انواع وسایل حمل‌ونقل وجود دارد قاره‌ی آسیا با داشتن بیش‌ترین مگالاپلیس‌ها و متروپل‌ها مقام اول را در جهان دارد.

۶۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فشردگی و بسته شدن صفحات سبب کوچک شدن فضای چالهٔ بین دو صفحه می‌شود لذا مواد و لایه‌های انباشته شده در کف چاله بالا می‌آیند و کوه‌های جوان چین‌خورده را به‌وجود می‌آورند. رشته‌کوه‌های آند، هیمالیا و زاگرس به همین شکل به‌وجود آمده‌اند. در نتیجه جدایی و دور شدن صفحات از یک‌دیگر، مواد مذاب آستونسفر بالا می‌آیند و کوه‌های آتشفشانی وسیعی را شکل می‌دهند. ایسلند در اقیانوس اطلس شمالی نمونهٔ مشخص از این‌گونه کوهستان‌ها است.

۶۹- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. در منطقه‌ای به‌نام آکلادویک در کانادا، اسکیموها به کمک تجهیزات و امکاناتی که دولت در اختیار آن‌ها قرار داده بود، شهری زیبا به‌نام اینویک ساختند به این ترتیب محل زندگی خرس به سکونتگاه انسان تبدیل شد.

۷۰- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بسیاری از مرزهای سیاسی با حدود نواحی فرهنگی تطبیق نمی‌کند. این مرزها افراد یک ملت یا گروهی نژادی - زبانی را از هم جدا می‌سازد و باعث می‌شود بخشی از یک قوم در یک کشور و بخش دیگر آن در کشور همسایه قرار گیرد به این گونه مرزها که بدون توجه به سیمای فرهنگی و قومی ناحیه و تنها بر سیاست‌های بین‌المللی به وجود آمده‌اند مرزهای تحمیلی می‌گویند این گونه مرزها معمولاً تنش‌زا هستند مانند مرز میان ایرلند شمالی و جنوبی و یا مرز اکثر کشور آفریقایی.

۷۱- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. انقلاب سبز در برخی از کشورها نظیر هند به طور موقت موجب افزایش تولیدات کشاورزی شد اما از آن‌جا که به کارگیری روش‌های گفته شده گران است و دهقانان فقیر برای سرمایه‌گذاری در این زمینه‌ها پول کافی ندارند این امر به بهبود زندگی اکثر روستائینان کمکی نکرده است و بیش‌ترین سود نصیب واسطه‌ها می‌شود.

۷۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

مطابق آمار موجود در سال ۱۹۹۵ میلادی بیش از ۵۷ درصد از مردم جهان در سکونت‌گاه‌های روستایی زندگی می‌کردند. از مقایسه درصد روستائینی کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه که در جدول کتاب درسی آمده است، نتیجه می‌گیریم که درصد جمعیت روستائین کشورهای در حال توسعه تقریباً بیش از دو برابر درصد جمعیت روستائین کشورهای توسعه یافته است. در برخی از کشورهای در حال توسعه آفریقا و آسیا، کشاورزی اساس اقتصاد را تشکیل می‌دهد و به همین دلیل سهم جمعیت روستایی به نسبت کل جمعیت از ۸۰ درصد هم فراتر می‌رود.

۷۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مادر شهر یا متروپل، شهر یا سکونت‌گاه اصلی یک کشور یا ناحیه است که معمولاً بر سایر سکونت‌گاه‌ها برتری دارد. این شهر ممکن است پایتخت یا شهر مهمی باشد که به عنوان مرکز حکومتی، مذهبی، فرهنگی یا تجاری در حال فعالیت است.

۷۴- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سواحل به‌دلیل داشتن سنگ‌های متنوع و اشکال ناهمواری متعدد، محیط‌های مناسبی برای انجام برخی تحقیقات زمین‌شناسی یک منطقه‌اند در برخی از سواحل علاوه بر نفت و گاز منابع معدنی با ارزشی چون ذخایر قلع در سواحل مالزی یافت می‌شود در اغلب سواحل به‌خصوص سواحل پست کم‌شیب، آب و هوای مناسب و آب کافی شرایط مساعدی را برای زراعت فراهم کرده است.

طراح و گردآورنده : مهرداد امجدیان

آوبین فراسوی راهی نوین

آزمایشی سنجش	طراح و گردآورنده : مهرداد امجدیان
کل جغرافیا سوم	آوبین فراسوی راهی نوین

۷۵- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نواحی کوهستانی شرایط مناسبی برای تولید برق دارند به علت بارش زیاد در نواحی کوهستانی و اختلاف ارتفاع کوه‌ها با زمین‌های پایین‌دست و جاری شدن آب با سرعت زیاد، می‌توان سدهایی بر روی رودها ایجاد و برق آبی تولید کرد. علاوه بر تولید برق آبی اختلاف فشار بین نواحی کوهستانی و سرزمین‌های اطراف سبب وزش بادهای محلی می‌شود. برخی از این بادها به علت سرعت زیاد، جهت ثابت وزش و مدت زمان طولانی وزش در طول سال می‌توانند عامل تولید برق بادی باشند.

۷۶- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. اگر با دید عمل و از نگاه جغرافیدان به ناحیه‌ی کوهستانی توجه کنیم مشکلات و موانع مختلفی را از جهت سکونت و زندگی گروه‌های انسانی در این نواحی مشاهده می‌کنیم. مسائل و مشکلات زندگی در کوهستان را این چنین توضیح می‌دهد. ارتفاع زیاد کوهستان سبب کاهش فشار و رقیق شدن گازهای جو از جمله اکسیژن و در نتیجه فعالیت‌های حیاتی مثل تنفس مشکل می‌شود به دلیل رقیق بودن جو، انرژی خورشیدی از سطح زمین به داخل جو برمی‌گردد و انسان با سرمای شدید شبانه رو به رو می‌شود. با وجود بارندگی قابل توجه در کوهستان چون رودها در عمق دره‌ها جاری‌اند زمین‌های دامنه‌ی کوه‌ها نمی‌توانند به راحتی از این آب‌ها بهره‌مند شوند در نتیجه عدم امکان کشت آبی در دامنه‌ی کوه‌ها و کشت کم بازده دیم گسترش و رواج می‌یابد. شیب تند سبب می‌شود که خاک حاصل از تجزیه‌ی سنگ‌ها شسته شود و کم بودن خاک و سنگلاخی بودن زمین فعالیت‌های زراعی را با مشکل روبه‌رو می‌کند.

۷۷- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. تغییر در کاربری جنگل‌های استوایی را می‌توان ناشی از عوامل مختلف دانست از جمله: افزایش جمعیت، فناوری جدید، تولید چوب و الوار، شیوه‌ی زندگی بومیان و گسترش راه‌های ارتباطی

۷۸- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. در نواحی معتدله به علت بارش نسبتاً کافی، گیاهان زیادی رشد می‌کنند خاک نواحی معتدله حاصل‌خیز است و به همین دلیل، انواع محصولات کشاورزی در این نواحی کشت می‌شوند. از بهترین انواع خاک این نواحی می‌توان از چرنوزیوم نام برد که هوموس فراوان دارد و در جنوب روسیه و ناحیه‌ی پامپا در آرژانتین دیده می‌شود. سیروزوم خاک ناحیه‌ی بیابانی و لاتریت خاکی فقیر مخصوص نواحی گرم و مرطوب استوایی و پودزول خاکی فقیر از نظر هوموس جزو خاک‌های جنب قطبی است.

۷۹- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. فعالیت‌های نوع اول به‌فعالیت‌هایی گفته می‌شود که به‌طور مستقیم با انواع منابع طبیعی در ارتباطند. زراعت، دامپروری، صید ماهی، جنگل‌داری و ... جزء فعالیت‌های نوع اول است. فعالیت‌های نوع دوم شامل فعالیت‌هایی است که در آن منابع و مواد اولیه در کارخانه‌ها تغییر شکل می‌یابد و به کالاهای جدید تبدیل می‌شوند مانند انواع کالاهای صنعتی، فعالیت‌های نوع سوم شامل فروش و مبادله‌ی کالاها و خدمات است مانند فعالیت‌های آموزشی، درمانی و خرید و فروش.

۸۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. آب‌های گرم مناطق حاره منشأ جریانات گرم دریایی‌اند که با حرکت به عرض‌های جغرافیایی بالا وارد مناطق قطبی می‌شوند و در مسیر حرکت خود دمای اطراف خود را افزایش می‌دهند و قابلیت‌هایی را در نواحی قطبی به وجود می‌آورند جریان دریایی گلف استریم علاوه بر تعدیل درجه‌ی حرارت و افزایش بارش، امکان کشتیرانی را در اقیانوس منجمد شمالی فراهم می‌کند نمونه‌ی بارز آن ایجاد بنادر تورنتهایم و برگن در نروژ و آرخانگلسک تنها بندر قابل کشتیرانی در شمال روسیه است.

۸۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. جنگل‌های استوایی با نام جنگل‌های بارانی یاسلوا فوق‌العاده متراکم و انبوه هستند. انواع بی‌شماری از گونه‌های گیاهی و جانوری در آن زندگی می‌کنند. تپه‌های ماسه‌ای هلالی‌شکل برخان‌ها هستند توده‌های یخ شناور (کوه‌های یخی) آیسبرگ نامیده می‌شوند میگوهای ریز که در دریا‌های منجمد بسیار زیادند کریل خوانده می‌شوند.

۸۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. معمولاً وسعت سرزمین را عامل مهمی در قدرت ملی به‌حساب می‌آورند به‌طوری که دو حکومت که از کلیهٔ جهات با هم یکسان‌اند، حکومتی که سرزمین وسیع‌تری را در اختیار دارد قدرتمندتر است. وسعت زیاد اگر با جنبه‌های دیگر قدرت همراه باشد، عامل مهمی در قدرت ملی به‌حساب می‌آید.

آزمایشی سنجش	طراح و گردآورنده : مهرداد امجدیان
کل جغرافیا سوم	آوبین فراسوی راهی نوین

۸۳- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. گاهی در برخی نواحی استخراج نوعی از منابع معدنی یا تولید یک کالا تخصصی می‌شود. علل عمده‌ی چنین پدیده‌ای نزدیکی به معادن، دسترسی به سرمایه، نیروی کار، بازار مصرف و امکان حمل و نقل آسان است ناحیه‌ی نفت‌خیز اطراف خلیج فارس، ناحیه‌ی بوت در ایالات مونتائای امریکا، که به تولید و استخراج مشهور است و ناحیه‌ی آسیای جنوب شرقی که به‌تولید وسایل صوتی و تصویری و ابزارهای برقی اختصاص یافته است نمونه‌هایی از این‌گونه نواحی‌اند.

۸۴- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. لهستان از نظر شکل سرزمینی، کشوری جمع و جور، تایلند کشوری دنباله‌دار که یک بخش آن به صورت شبه‌جزیره یا دلان از بخش اصلی سرزمین جداست. اندونزی کشوری پاره پاره، لسوتر یک کشور محاطی که درون کشور دیگر محصور شده است. آفریقای جنوبی خاک کشور لسوتو را به‌طور کامل احاطه کرده اما در اداره‌ی امور حکومتی آن دخالتی ندارد.

۸۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در نواحی کوهستانی به دلیل شیب زیاد زمین و خاک نامناسب، فعالیت‌های کشاورزی محدود است، در مقابل مراتع و علفزارهای وسیع این نواحی محیطی مناسب را برای پرورش دام به‌خصوص گوسفند فراهم می‌آورند، به همین دلیل اصلی‌ترین کشورهای پرورش‌دهندهٔ گوسفند یا کوهستانی‌اند مثل نیوزلند، سوئیس و ترکیه یا بخشی که گوسفندداری در آن رواج دارد کوهستانی است مثل غرب آرژانتین، شرق استرالیاو نیمهٔ غربی ایران.

۸۶- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. تعیین مرزهای دقیق نواحی کار دشواری است البته مرز نواحی طبیعی را آسان‌تر از نواحی فرهنگی و انسانی می‌توان تعیین کرد. مرزهایی که بر روی نقشه ترسیم می‌شود، قراردادی‌اند و در واقع در روی زمین وجود ندارند. علاوه بر این مرزهای نواحی قابل تغییرند. مثلاً با فعالیت‌های انسانی ممکن است پوشش گیاهی خاص یک ناحیه از بین برود یا کشت نوعی دیگر از محصولات در مجاورت کشت قبلی انجام پذیرد.

۸۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. با افزایش تعداد پژوهشگران و دانشمندان کانادایی، اروپایی و آمریکایی در شمالگان، تعداد شهرهای پیشرفته و مدرن در نواحی مختلف کانادا، آلاسکا، گرینلند، نروژ و سوئد و سایر مناطق سرد شمالی پیوسته افزایش می‌یابد. طبق جدول ۸ صفحهٔ ۹۹ کتاب جغرافیای ۲، کشورهایی که خود را مالک قطب شمال می‌دانند از این قرارند: روسیه خود را مالک سیبری، نروژ ادعای مالکیت مجمع‌الجزایر اسپیتزبرگن، دانمارک مالک گرینلند و ایالات متحده آمریکا ادعای مالکیت آلاسکا را دارند.

۸۸- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. امروزه برای جلوگیری از ریختن زباله و فاضلاب به آب‌های ساحلی قوانینی وضع شده و روش‌های علمی و مهمی برای آن به وجود آمده است. با بهبود کیفیت کار نیروگاه‌های اتمی می‌توان از آلودگی‌های اتمی در سواحل جلوگیری کرد. برای مبارزه با آلودگی حاصل از مواد مختلف مانند فسفر، باید ورود مواد مذکور به آب‌های ساحلی کنترل شود به همین منظور، باید ترکیب و کاربرد کودهای کشاورزی منظم شود و از دفع فاضلاب‌ها به این نواحی به طور قاطع جلوگیری کرد.

۸۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. علامت اختصاری آب‌وهوای خشک، B و دامنه دمای آن زیاد است. C علامت اختصاری آب‌وهوای معتدل که دما در سردترین ماه بین C^۰-۳ و C^۰+۱۸ قرار دارد.

۹۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بعضی از مرزها مشخص و قابل مشاهده‌اند مانند مرز باغ یا مزرعه. بعضی از مرزها با نیت دائمی بودن کشیده می‌شوند و دوام زیادی دارند بعضی از مرزها اهمیت زیادی ندارند. مانند مرزهای استان‌های داخلی یک کشور، مرز میان اسکاتلند و انگلستان.

بعضی از مرزها قابل مشاهده نیستند مانند مرز محله‌های یک شهر یا مرز بین استان‌ها.

۹۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. روستاهای متمرکز خود به سه شکل خطی، پلکانی و میدانگاهی دیده می‌شوند. روستاهای پراکنده که در شمال ایران مشاهده می‌کنیم سکونت‌گاه روستایی با فاصله‌ی زیادی از هم به‌وجود آمده‌اند در روستاهای خطی خانه‌های روستا، به‌صورت ردیفی در طول یک محور (جاده، رود و ...) استقرار یافته‌اند. روستاهای میدان گاهی، سکونت‌گاه‌هایی هستند که مرکز آن را میدانگاه یا مکان عمومی مثل مسجد، کلیسا، مدرسه تشکیل می‌دهد و خانه‌ها گرداگرد آن قرار می‌گیرند در حاشیه‌ی صحرای بزرگ آفریقا و جنگل‌های آمازون این گونه روستاها فراوانند. مثلاً در سکونت‌گاه قبیله‌ی ماسایی کلبه‌ها به‌صورت دایره‌ای بزرگ نظام یافته‌اند و دورتادور آن‌ها را خار و بوته فرا گرفته است.

۹۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از دیگر توان‌های محیطی نواحی قطبی، وجود منابع عظیم طبیعی است که می‌تواند زمینه فعالیت‌ها و جذب جمعیت را فراهم سازد. این منابع به دو دسته تجدید نشدنی و تجدیدشونده تقسیم می‌شوند. منابع تجدید نشدنی شامل فسیلی که منابع نفت، گاز و زغال سنگ است و فلزی که منابع طلا، اورانیوم و آهن می‌باشد. منابع تجدیدشونده که شامل منابع رستنی مانند جنگل‌های تایگا و آبی مانند یخچال‌هاست.

۹۳- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. محل جنگل‌های استوایی با نام جنگل‌های بارانی یا سلوا در شکل ۱ صفحه ۷۶ کتاب جغرافیای ۲ مشخص شده است. نواحی مهمی که این جنگل‌ها در آن‌جا قرار گرفته‌اند، شامل سرزمین پست کنگو در افریقا و یک ناحیه ساحلی است که از نیجریه به طرف غرب افریقا تا کشور گینه امتداد دارد. ناحیه هند شرقی از جزیره سوماترا در غرب تا جزایر غربی اقیانوس آرام نیز دارای این گونه از جنگل‌ها است.

۹۴- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بیشتر افراد، بیابان‌ها را با ویژگی‌های منفی مثل بارش کم، دمای زیاد و فرسایش شدید خاک می‌شناسند در حالی که این محیط‌ها ویژگی‌های مثبت زیادی دارند که برای انسان بسیار مفیدند از جمله: ساعات آفتابی زیاد، آسمان صاف و درخشان، وسعت زیاد و جمعیت کم.

۹۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

در نواحی کوهستانی به دلیل شیب زیاد زمین و خاک نامناسب فعالیت‌های کشاورزی محدود است. در مقابل مراتع و علفزارهای وسیع این نواحی محیطی مناسب برای پرورش دام به‌خصوص گوسفند فراهم می‌آورند، به همین دلیل اصلی‌ترین کشورهای پرورش‌دهنده گوسفند یا کوهستانی‌اند مثل نیوزلند یا بخشی که گوسفندداری در آن رواج دارد کوهستانی است مثل غرب آرژانتین.

۹۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در نواحی کوهستانی، به دلیل شیب زیاد زمین و خاک نامناسب فعالیت کشاورزی محدود است. در مقابل مراتع و علفزارهای وسیع این نواحی محیطی مناسب را برای پرورش دام، به‌خصوص گوسفند، فراهم می‌آورد به همین دلیل اصلی‌ترین کشورهای پرورش‌دهنده گوسفند یا کوهستانی‌اند مثل نیوزلند، سوئیس و ترکیه - یا بخشی که گوسفندداری در آن رواج دارد، کوهستانی است مثل غرب آرژانتین، شرق استرالیا، تولید گوشت و پشم گوسفند از منابع مهم درآمد این گونه کشورها محسوب می‌شود. کشورهای استرالیا و نیوزلند دو مثال مشخص در این زمینه‌اند.

۹۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در نتیجه فرسایش سواحل، اشکال مختلفی از ناهمواری‌ها چون دریابار، ستون‌های سنگی دریایی، غارها و حفره‌ها به وجود می‌آیند که به آن‌ها اشکال ناهمواری‌های ناشی از حفر مواد می‌گویند. تپه‌های ماسه‌ای ساحلی، باتلاق‌ها و مرداب‌ها از جمله اشکال ناهمواری ناشی از رسوب‌گذاری مواد هستند حتی رشد مرجان‌ها نیز یک فرایند فرسایشی تراکمی محسوب می‌شود.

۹۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. محل جنگل‌های استوایی با نام جنگل‌های بارانی یا سلوا مشخص شده است. نواحی مهمی که این جنگل‌ها در آن جا قرار گرفته‌اند شامل سرزمین‌های پست آمازون در امریکای جنوبی، سرزمین پست کنگو در افریقا و یک ناحیه ساحلی است که از نیجریه به طرف غرب افریقا تا کشور گینه ادامه دارد ناحیه هند شرقی از جزیره سوماترا در غرب تا جزایر غربی اقیانوس آرام نیز دارای این گونه جنگل‌هاست.

۹۹- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تنها گیاهانی که در ناحیه قطبی جنوب پیدا می‌شوند خزه‌های کوچکی‌اند که در روی سنگ‌ها و شن‌هایی که در تابستان به تدریج از میان یخ‌ها آشکار می‌شوند، می‌رویند در قطب شمال، سرزمین وسیعی که توندرا نامیده می‌شود با ذوب برف‌ها در بهار شاهد رویش گیاهان کوچکی مثل خز، گل‌سنگ و برخی گیاهان گلدار است.

۱۰۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. یخچال‌هایی که سطح مناطق قطبی را پوشانده‌اند، در نتیجه سنگینی توده یخ که از مرکز به آن‌ها فشار وارد می‌کند، به اطراف فشار می‌آورند و چون مانعی بر سر راه آن‌ها وجود ندارد به سمت خارج پیشروی می‌کنند. آن‌ها وقتی که به دریا می‌رسند در اثر برخورد با امواج دریا می‌شکنند و وارد آب می‌شوند. این توده‌های یخ شناور کوه یخ یا آیسبرگ نام دارد.